

AZ ORSZÁGOS MAGYAR VADÁSZKAMARA

2022.
JÚNIUS

NIMRÓD

WWW.OMVK.HU

|

WWW.NIMROD.HU

hírlevele

**6 OLDALAS
SAFARI
MELLÉKLET!**

ÉRTÉK | HŰSÉG | SZENVEDÉLY

Emberekről és emberségről

HANGOZTATJUK: A VADÁSZ ELSŐSORBAN EGYSZERŰEN CSAK EMBER. A KÖZÖSSÉG, A TÁRSADALOM SZERVES RÉSZÉKÉNT, AZZAL ÖSSZHANGBAN ÉS – AMI A LEGFONTOSABB – MÁSKÉRT IS FELELŐSÉGET VÁLLALVA ÉLJÜK MINDENNAPJAINKAT. ANNAK, HOGY EZT BIZONYÍTSUK, NEM IS LEHETNE SZOMORÚBB APROPÓJA, MINT AZ UKRAJNÁBAN DÚLÓ, ISZONYTATÓ HÁBORÚ, AMELY ÁPRILIS VÉGÉIG TÖBB MINT ÖTMILLIÓ EMBERT KÉNYSZERÍTETT HAZÁJA ELHAGYÁSÁRA. EZ A SZÁM IDÉN A PROGNÓZISOK SZERINT A NYOLCMILLIÓT IS MEGHALADHATJA. HAZÁNKBA VAGY HAZÁNKON KERESZTÜL – HÍRLEVELÜNK LAPZÁRTÁJÁIG – TÖBB MINT 630 EZREN MENEKÜLTEK EL. MI, VADÁSZOK PEDIG JELESRE VIZSGÁZTUNK EMBERSÉGBŐL.

A háború február 24-ei kitörése után a vadászkamaránál számos vadász és vadgazdálkodó jelentkezett, jelezve: szeretne segíteni a bajba jutottakon. Azzal együtt, hogy erre számos lehetőség volt, a szervezet elnöksége is arról döntött március 2-án, hogy hozzájárul a karitatív tevékenységhez. Első lépésként a gyors anyagi segítségnyújtásról született határozat. Így a vadászkamara központja 1,25 millió, mindegyik területi szervezete pedig 250-250 ezer forintot különített el a célra. Így az érdekképviselő összesen 6 millió forintot juttatott el a segítségre szorulóknak a Híd Kárpátaljáért segélyprogramon keresztül.

A legtöbb menekült Szabolcs-Szatmár-Bereg megye határátkelőin érkezett hazánkba, és a keleti határszélen élők első kézből tudták, milyen szorult helyzetbe jutottak a kárpátaljai lakosok – magyarok és nem magyarok egyaránt. A kamara megyei területi szervezete sem tétlenkedett: amellett, hogy saját maga is ajánlott fel adományokat, megkereste az összes megyei vadászkamarát azzal a felhívással, hogy gyűjtsenek tar-

tós élelmiszert, takarókat, higiéniai termékeket. Ezeket gondos, átlátható beszerzés és szortírozás után a Nyírségi Református Egyházmegye karitatív szervezete kapta meg és továbbította oda, ahol a legnagyobb szükség volt rá.

A szabolcsi felhívásra reagáló területi szervezetek közül feltétlenül említésre érdemes a Somogy megyei, amely – közösen az ottani vadászszövetséggel – összegyűjtötte a megyéből érkező adományokat. A munka eredményeként egy 450 kilogrammos szállítmányt sikerült eljuttatni Nyíregyházára. A szállítójárművet, egy Toyota Proace Verso buszt a megyei vadászkamara stratégiai partnere, a Toyota Koto Autó-

ház biztosította, megrakodásában a kamara kiológiai szakbizottságának tagjai segítettek. A megyeszékhelyen aztán, határon túli vadászok közreműködésével, az adományokat azonnal útnak indították Kárpátaljára. A történetnek nincs vége: az akció után számos vadász, vadgazdálkodó és – ami még fontosabb – civil jelezte, hogy szeretne csatlakozni, így a Somogy megyei vadászati érdekképviselők ismét gyűjtést szerveztek. A felajánlásokat ezúttal is Kárpátalja kapta meg,

”
MINDEN EMBEREN
SEGÍTSÜNK, NE NÉZZÜK,
KICSODA, ELÉG AZ AZ EGY
OK, HOGY EMBER.

(Marcus Tullius Cicero)

”

Az érdekképviselő
összesen 6 millió
forintot juttatott el
a segítségre szorulóknak
a Híd Kárpátaljáért
segélyprogramon
keresztül

HÍRLEVÉL

több héten keresztül heti két napot a fővárosi BOK csarnokban kialakított tranzitónában töltött. Budapest Főváros Kormányhivatalával és az ott dolgozó segélyszervezetekkel együttműködve, orosz nyelvtudása révén tolmácsként segítette az ide érkezőket, illetve – a védegyelet szolgálati autóját használva – ha kellett, sofőrnek is beállt.

Nem szándékunk, hogy tetszelegjünk a jótékony fényében. Hogy miért is tartottuk akkor fontosnak minderről tájékoztatni a vadászokat? Mert a segítségre továbbra is szükség van, és mert nem hiszünk a „fogjuk meg és vigyék” elvében. Meggyőződésünk szerint a helyes vezényszó az „utánam”, nem pedig az „előre”.

Ezért kérjük: aki még nem tette, vagy akinek továbbra is módjában áll, hogy segítő jóból nyújtson a tragikus események előtt menekülőknak, az kövesse a példánkat, vagy csatlakozzon hozzánk! Ki-ki segítsen lehetőségeihez mérten, mert nem közhely, hogy sok kicsi sokra megy. És mert elsősorban mind emberek vagyunk – ki segíteni képes, ki segítségre szoruló. A háború vége pedig hírlevelünk lapzártaéig még mindig nem látszik...

**Országos Magyar Vadászkamara
Országos Magyar Vadászati Védegyelet**

**Fotók: Somogy megyei Területi Szervezet
és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei
Területi Szervezet**

egészen pontosan Beregszász volt a szállítmány úti célja. Itt a környékbeli lakosokon kívül már az Ukrajna belsejéből menekülők is hasznát vehették az adományoknak; a rakomány ezúttal 250 kilogrammot nyomott. A gyűjtés – sajnos – folytatódik, hiszen a rászoruló száma a jelek szerint még sokáig nem fog csökkenni...

A vadászkamara központjának többen vadász-házi szálláslehetőségeket is felajánlottak. A szervezet ezért egyeztetett a logisztikai tevékenységet végző rendvédelmi szervek munkatársaival arról, miként találhat egymásra a leggyorsabban és legegyszerűbben a szükség és a felajánlás. Ennek eredményeként az omvk.hu-n elérhetők a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok e-mail-címei, amelyeken be lehet jelenteni az adott térségbe érkező menekültek számára biztosított szállásokat.

Az Országos Magyar Vadászati Védegyelet mint a vadászatra jogosultak érdekképviselője szerényebb forrásokból gazdálkodik ugyan, azonban ugyanúgy kötelességének érezte, hogy segítséget nyújtson. Éves költségvetéséből március 18-án 2,5 millió forintos pénzádományt utalt át a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet bankszámlájára a Híd Kárpátaljáért program keretében, és „élő erővel” is segítette a Budapestre érkező menekülteket. A védegyelet vezetésének támogatásával a szervezet főmunkatársa, Földvári Attila

Elektronikus ügyintézés a vadászkamaránál

AZ ELMÚLT KÉT ÉVBEN A VADÁSZKAMARA ELSŐSORBAN A SZOLGÁLTATÓI KÖRNYEZETÉNEK ÉS ÜGYFÉLBARÁT ÜGYINTÉZÉSÉNEK ELŐMOZDÍTÁSA ÉRDEKÉBEN TÖBB INFORMATIKAI FEJLESZTÉST VEZETETT BE, A HATÓSÁGI FELADATKÉNT VÉGZETT TEVÉKENYSÉGEI TERÉN. AZ EGYES FEJLESZTÉSEKRŐL, ILLETVE AZOK HASZNÁLATÁRÓL A HÍRLEVÉL KORÁBBI SZÁMAIBAN IGYEKEZTÜNK RÉSZLETEIBEN TÁJÉKOZTATNI A TAGSÁGUNKAT.

Két év távlatából érdemes visszatekin-
teni az egyes fejlesztések fogadtatá-
sára, arra, hogy vadászaink mennyire
fogadták be az online kamarai szolgál-
tatásokat és élnek azokkal.

A fejlesztések alap fázisa az ügyviteli és nyil-
vántartórendszer reformja volt, az online tag-
nyilvántartó kialakítása elsőként a területi szer-
vezetek adminisztrátorainak munkáját, napi fel-
adatait segítette.

nyílt a vadászjegyeket online módon érvényesí-
teni. Az új rendszer által nyújtott kényelmi szol-
gáltatást akkor 11 ezer vadász vette igénybe.

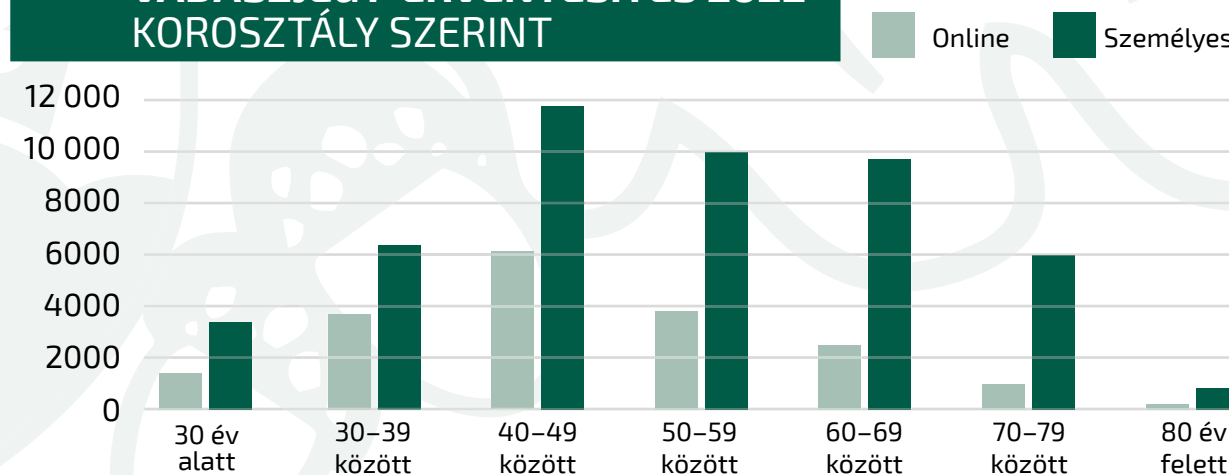
Idén a felületet, a jogszabályi elvárások mi-
att, a kormányzati informatikai rendszerekkel
összekapcsolt módon, virtuális – ügyfélkapus
– személyazonosítás mellett lehetett használ-
ni. Az érvényesítési adatok azt mutatják, hogy a
kormányzati integráció miatti plusz lépés nem
vette el a vadászok kedvét az online ügyintézés-
től, ugyanis több mint 18 500 érvényesítés érke-
zett az ügyfélszolgálati portálon keresztül – ez
a szám több mint a magyar vadásztársadalom
egynegyede.

Az online és a személyes érvényesítések
adatait elemezve elmondható, hogy általános-
ságban a 60 év alatti korosztály esetében volt
népszerű az elektronikus érvényesítés. Tavaly
egyedül a 30-as korosztály érte el a 20 százalé-
kot az online érvényesítések számát tekintve. Az
idei adatok szerint is ebben a kategóriában volt a
legmagasabb arány, ami 37 százalékot jelentett,
de a 40-es éveikben járó vadászok a 2021-es lét-
számot megkétszerezve használták az otthoni
szolgáltatást, ami 6000 főt jelent, azaz – ezt a
korcsoportot elemezve – 34 százalékot. A 60–69
év közötti korosztály 20 százaléka, a 70 év felet-
iek több mint 10 százaléka – 1084 fő – választot-
ta az elektronikus utat. A legidősebb online érvé-

ONLINE VADÁSZJEGY-ÉRVÉNYESÍTÉS

A tavalyi év nagyobb IT-technológiai beruházása
volt, hogy februárban megnyílt a vadászka-
mara ügyfélszolgálati felülete, amelyen lehetőség

VADÁSZJEGY-ÉRVÉNYESÍTÉS 2022 KOROSZTÁLY SZERINT

nyesítő Tolna megyéből, 92 éves vadásztársunk volt; vele együtt 3 érvényesítés történt 90 év feletti vadászok körében.

A tavalyi évhez képest jelentős különbség, hogy a kamara Fővárosi és Pest Megyei Területi Szervezetéhez 2000 érvényesítéssel több érkezett be az online térből – összesen 5178 –, ami a megyei érvényesítéseknek közel a fele.

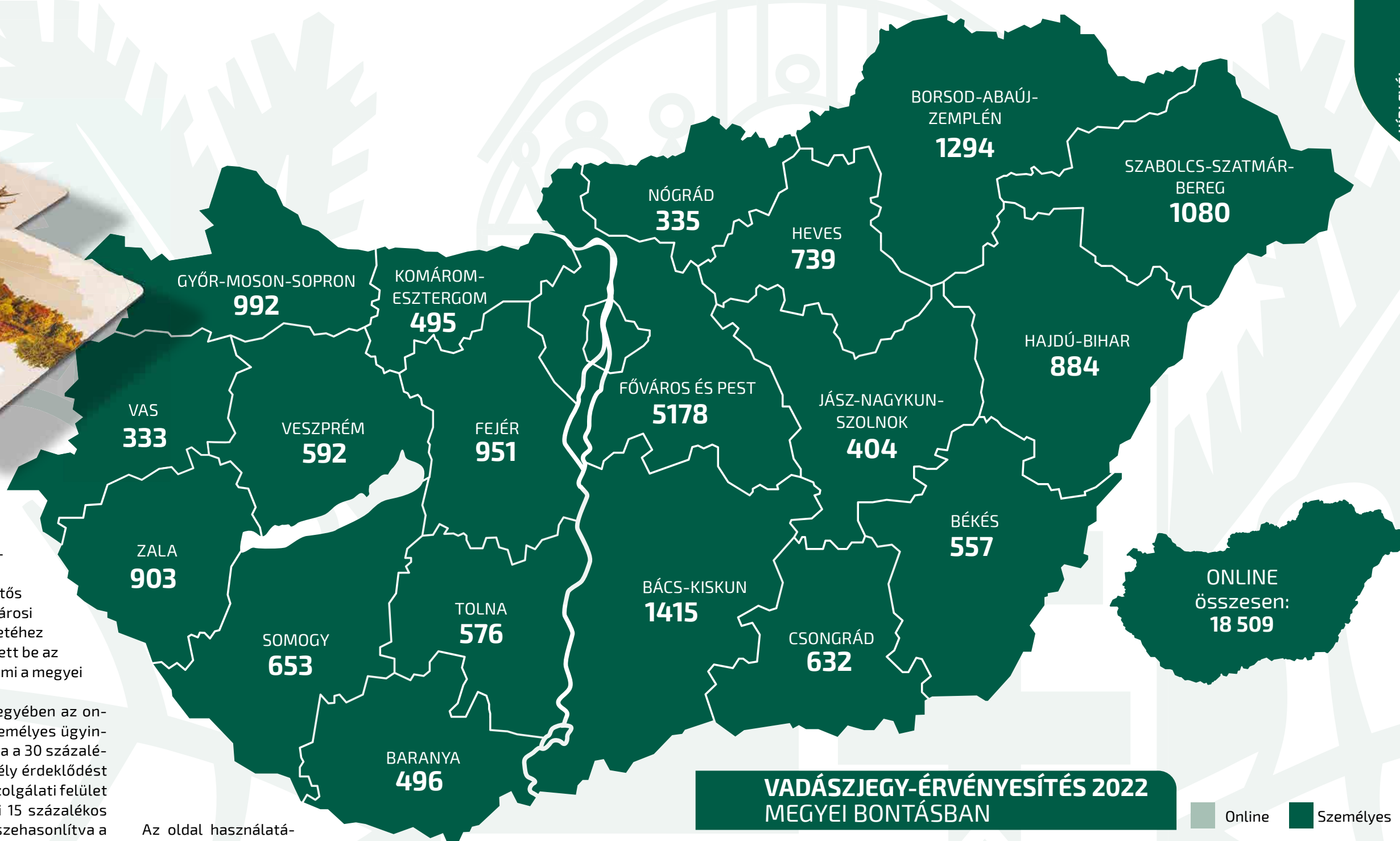
Bács-Kiskun, Fejér és Zala megyében az online érvényesítések aránya a személyes ügyintézéshez viszonyítva meghaladta a 30 százalékot. Vas megyében viszont csekély érdeklődést mutattak a vadászok az ügyfélszolgálati felület használata iránt, mivel a ottani 15 százalékos arány más megyék adataival összehasonlítva a legalacsonyabb.

Az ügyfélszolgálat és az új típusú vadászjegy bevezetésével szorosan összefügg a vadászjegyek érvényességének ellenőrzésére kialakított alkalmazás használata. A korábbi lapszámokban már bemutattuk a webes felületünket, illetve az offline módon is használható Vadászkamara-mobilapplikációt. Az Apple iOS és Android készülékekre összesen 1000 letöltés történt. A rendőrhatalóságnak közvetlenül a Nova rendszeren keresztül biztosítjuk ezt a szolgáltatást.

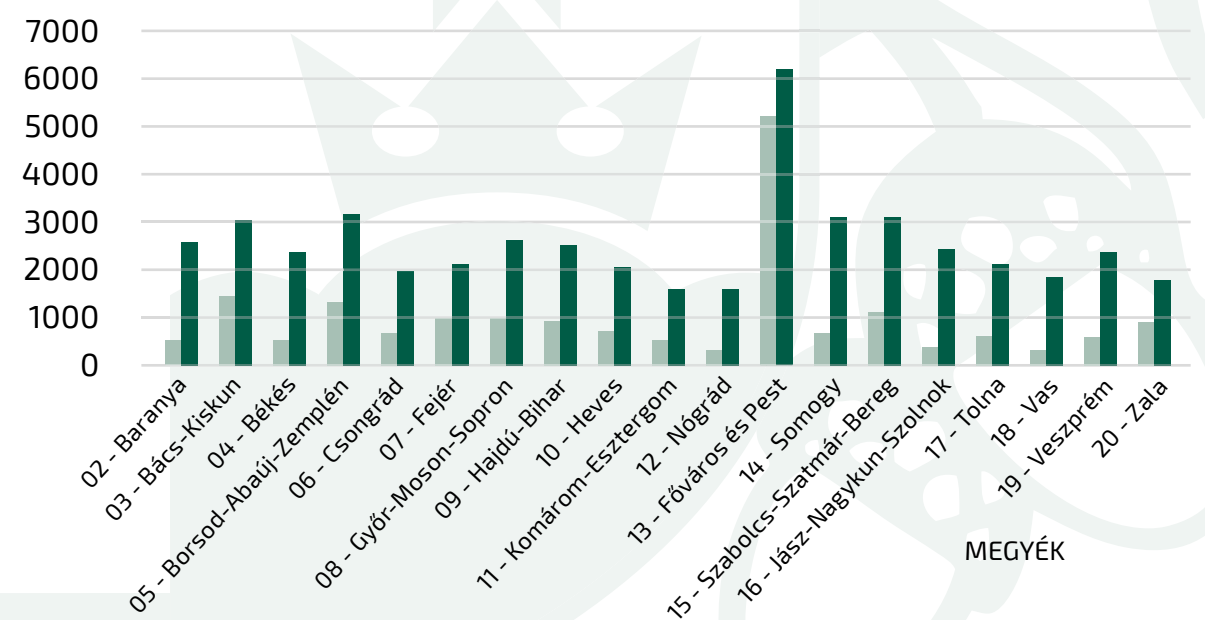
VADÁSZATI ENGEDÉLYEK ONLINE ÜGYINTÉZÉSE

A vadászkamara 2022. március 1-jétől nyitotta meg az ugyfelszolgalat.omvk.hu weboldalon található, a külföldi vadászati engedélyek kérelmének online beküldésére kialakított felületét.

Az oldal használatához – a Belügyminisztérium kritériumainak megfelelően – a kérelmek ügyintézőinek online módon lekérdezhető jogosultsággal kell rendelkezniük. A cégek képviselői esetében ez az adószám beírása után a vadászkamara felületén automatikusan történik; minden további meghatalmazottat a rendelkezes.gov.hu oldalon tudnak rögzíteni. A kormányzati jogosultságokat kezelő program adószám alapján nem tudja ezt ellenőrizni a civil szervezetek esetében, ezért ebben az esetben a jogosult képviselőnek vagy a meghatalmazással rendelkezőknek a kormányablakokon keresztül kell ezt a feladatot teljesíteniük egyszeri alkalommal. Az eljáráshoz és a meghatalmazások ügyintézéséhez, valamint az engedély benyújtásához részletes útmutatót adunk az omvk.hu oldalon.

VADÁSZJEGY-ÉRVÉNYESÍTÉS 2022 MEGYEI BONTÁSBAN

A vadásztársaságok esetében a személyes ügyintézés nehezíti az átállást, ezért a Belügyminisztérium illetékes főosztályával egyeztetve, a teljes elektronikus ügyintézésre való átállás a vadászati engedélyek kérelmének benyújtását illetően 2022. július 1-jéig fog megtörténni. Ettől függetlenül fontos kiemelni, hogy **AZ ELEKTRONIKUS ÜGYINTÉZÉS NEM VÁLASZTHATÓ, HANEM JOGSZABÁLYI KÖTELEZETTSÉG**, ezért a határnapot figyelembe véve, mindenképpen javasolt mihamarabb eleget tenni az átálláshoz szükséges feltételeknek.

Az új rendszert igyekeztünk a vadászjegy érvényesítéséhez hasonlóan egyszerű, felhasználóbarát módon kialakítani. Az eddigi visszajelzések szerint ez sikerült, több vadászatszervező iroda és vadászatra jogosult is használja már ezt az utat. Jelenleg az online felületen átfutott és jóváhagyott engedélykérelmek száma meghaladja a 500-at.

A bemutatott adatok alapján az online ügyintézésre – a törvényi és rendeleti szintű kikötések mellett – mind belső, mind külső oldalról is van igény, ezért a digitalizálást a vadászkamara életében továbbra is igyekszünk hosszú távon biztosítani. Az elkészült programok mind az előze-

tes terveink szerint valósultak meg, egyedül az online érvényesítés és a vadászjegykártya gyártása esetében kellett észszerű döntést hoznunk és felülrunk az eredeti ütemezésünket.

A jövőben a vadászvizsga-rendelet módosítása folytán megváltozott és újonnan beépített jogszabályi elemeket kell hozzáillesztenünk a programjainkhoz. Tervezzük, hogy az online vadászjegyváltás során az adatfrissítés is elérhető legyen, már a következő vadászati évre történő érvényesítéskor. A vadászati engedélyek benyújtásának folyamatát gyorsítani fogjuk, így egy új funkció segítségével több személy adatát lesz lehetőség egyszerre feltölteni a táblázatkezelő kitöltésével.

Többekben felmerülhet a kérdés, ha már online lekérdezhető a vadászjegyek érvényessége, miért nem lehetséges a vadászati engedélyek vonatkozásában is ezt az utat alkalmazni. A jelenlegi jogszabályi környezet ezt nem teszi lehetővé, ugyanakkor a vadászkamara nem zárkózik el az újabb észszerű informatikai megoldások kialakításától és azok alkalmazásától.

Botta Zsófia
Országos Magyar Vadászkamara

Új igazgató a Vadászati Múzeum élén

AZ IDEI ÉV MÁRCIUSÁNAK KÖZEPÉTŐL A VADÁSZKAMARA ELNÖKSÉGE DIKASZ TAMÁST, A MÚZEUM EDDIGI SZAKMAI IGAZGATÓJÁT BÍZTA MEG AZ ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓI FELADATOK ELLÁTÁSÁVAL.

Az új ügyvezető vadgazdálkodási, felsőfokú erdészeti és agrárvézettséggel rendelkezik, 1996 óta dolgozik szakmájában. Korábban a vadászkamara Nógrád megyei Területi Szervezetének titkáráként megbízást kapott a főtitkári feladatok ideiglenes ellátására. Ebben az időszakban került a Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeum a vadászkamara vagyonkezelésébe, így a múzeumhoz köthető feladatok irányításában a kezdetektől részt vett.

Az elmúlt két évben jelentős kiállítás-átalakítás ment végbe az intézmény állandó tárlata-

iban, amit 2022-ben is folytatni szeretnénk. Az emeleti szárnyak újragondolása után, az idei évben Széchenyi Zsigmond életét és munkásságát is jobban előtérbe kívánjuk helyezni és átfogóbban bemutatni, aminek első lépése már a nyári táborokkal elkezdődik. A tábori hetek folyamán Széchenyi Zsigmond kalandjain keresztül ismerkedhetnek meg a gyerekek az író által bejárta négy földrésszel. A kiállítások célja, hogy a látogatók – legyen az a vadászszakma, laikus látogató, családok, gyermekek – megismerjék a Kárpát-medence vadfajait, a vadászat történetét, hagyományait és kultúráját. Mindezt rengeteg interaktív kiállítási tárggyal, illetve infokommu-

nikációs eszközzel tettük érthetőbbé és élvezhetőbbé az elmúlt időszakban, melyen a tartalmak a jövőben is folyamatosan frissülnek.

Időszaki kiállítások tekintetében továbbra is megtekinthető lesz az 1971-es Vadászati Világkiállításra emlékező időszaki tárlat. Ez folyamatos bővítésen megy keresztül, bevonva magángyűjtőket és intézményeket egyaránt. A kiállítást 2022 folyamán az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás anyagaival igyekszünk kiegészíteni. Ehhez a szükséges tárgyakat folyamatosan gyűjtjük.

Ám nem csak a múlt emlékeit mutatjuk be a kiállításokban, hanem a Vadászati Kulturális Egyesülettel együttműködve a kortárs vadászati té-

MÉHES DÓRA

májú vagy vadászathoz kapcsolódó képzőművészeti alkotások is folyamatosan megjelennek 2022-ben is.

A múzeum egyik legnagyobb célközönsége a gyermekek, illetve a családok, így nagy hangsúlyt fektetünk az ifjúság nevelésére, a szabadidő hasznos, közös eltöltésére. Az előző évhez hasonlóan számos, mind

korosztályi, mind tematikus bontásban széles körű programot állítottunk össze.

Az előző évek országos programsorozataihoz továbbra is kapcsolódik intézményünk, például májusban a gödöllői Nemzetközi Természet- és Környezetvédelmi Fesztiválhoz – ahol a természetfilmek vetítése mellett fotókiállításokkal, ismeretterjesztő előadásokkal és az ifjúságnak

szóló programokkal várjuk a látogatókat –, nyáron a Múzeumok Éjszakájához, ősszel pedig a Múzeumok Őszi Fesztiváljához.

Múzeumunk hagyományteremtő módon, immár harmadik alkalommal szervezi meg szeptember elején a nagyszabású vadász-gyereknapot, ahol tervek szerint drótszörű magyar vizslák találkozója – Pitypang Aladárhoz kapcsolódóan bemutatója –, ügyességi és fajtaszépségversenye várja a látogatókat, de lesz még népmese-előadás, íjász-, solymász-, vadászkutya- és elöltöltőfegyver-bemutató is.

Nemcsak a múzeumban, hanem annak falain kívül is megjelenik a jövőben a vadászati múzeum – gyerekfoglalkozásokkal, lézervadászattal, illetve különböző tematikus kiállításokkal – az országos, illetve a megyei vadásznapiokon, a természetközeli és múzeumi rendezvényeken.

Nagy-Hanula Viktória
igazgatóhelyettes

Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei
Magyar Vadászati Múzeum

Fotó: Vadászati Múzeum

Számolni kell vele!

AZ ŐZBAKOK MIKOTOXIN-VIZSGÁLATÁNAK ELSŐ EREDMÉNYEI

AZ UTÓBBI ÉVEKBEN EGYRE AGGASZTÓBB HÍREKET HALLUNK AZ ALFÖLDI ŐZÁLLOMÁNYOK HELYZETÉRŐL. TÖBB HELYEN A SZAPORULAT ELMARADÁSÁRÓL, ELHULLÁSOKRÓL VAGY ÉPPEN AZ AGANCSFELRAKÁS RENDELLENESSÉGEIRŐL SZÁMOLNAK BE. A PROBLÉMÁKRA TÖBB MAGYARÁZAT KELETKEZETT. EZEK NAGYRÉSZE A GYAKORLATI SZAKEMBEREK MEGFIGYELÉSEIN ALAPULNAK.

L ehetséges „bűnösként” említik a mezőgazdaságban használt növényvédőszer- vagy műtrágyák túlzásba vitt mennyiségének mérgező hatásait vagy valamilyen kórokozók, paraziták, például a májmételyek megjelenését. Bár ilyen esetek egyes területeken és időszakokban bizonyosan előfordulnak, ugyanakkor sajnos ezekre a feltételezésekre általában nincsenek meggyőző bizonyítékok. A többféle, területenként eltérő magyarázat ugyanarra a széleskörűen felmerülő problémára azt sejteti, hogy egyik feltételezett ok sem ad kielégítő, egyértelmű magyarázatot, legalábbis önmagában nem. Emellett, ami nagyobb baj, hogy ezekkel a feltételezé-

sekkel általában zsákutcába jutnak a vadgazdálkodók, hiszen nem tudják, milyen beavatkozásokkal tudnák a problémát csökkenteni vagy akár teljesen megszüntetni. Gondoljunk csak arra, hogy a mezőgazdasági vegyszerhasználatnál a „labda a mezőgazdász térfelén pattog”, abba a vadgazdálkodónak kevés lehetősége van a beavatkozásra.

Egy kicsiny, de lelkes kutatócsapattal néhány évvel ezelőtt elhatároztuk, hogy mélyebben beleásunk ezekbe a problémákba, és keressük a lehetséges okokat. Elsődleges feltételezésünk az volt, hogy a különböző rendellenességek megjelenése mögött nem lehet csupán a már régóta nálunk is előforduló tényezőket kizárólagos

felelősként feltételezni, hanem keresnünk kell új, széles körben megjelenő veszélyeket is. Ezek lehetnek olyanok is, amelyek rejtettek, nem nyilvánvalóak, esetleg a vadgazdálkodó nem is gondol rá, vagy a szokásos rutinjában nem is végez olyan megfigyeléseket, amelyek ezekre utalnának. Célunk részben ezeknek az okoknak a feltárása, részben pedig javaslattétel a problémák lehetséges vadgazdálkodási kiküszöbölésére.

A fő gyanúsítottunk a penészgombák és az általuk termelt mérgező anyagok, a mikotoxinok voltak. Ezeket korábbi előadásainkban és megjelent cikkünkben részletesen bemutattuk,

A néhány száz hektáros mozgáskörzettel rendelkező őzbakok a vadgazdálkodási egység különböző adottságú területein nagyon különböző mikotoxin-mennyiségnek vannak kitéve

ezért itt most nem részletezzük. A lényeg annyi, hogy a klímaváltozás és a monokultúrás mezőgazdaság elterjedése

miatt egyre több penészgombafaj találja meg a számára alkalmas létfeltételeket, és termel mérgeket elsősorban a terméseken, magokon, különösen a gabonaféléken, ezen belül is főként a kukoricán, de megjelennek más növényeken is. Takarmány- és élelmiszer-biztonsági veszélyeik miatt rendkívül intenzív kutatások folynak a mikotoxinokkal kapcsolatban. Ezekből tudjuk, hogy a több száz ismert mikotoxinnak rendkívül sokféle veszélyes hatása van az emlősállatokra és a madarakra, például gyengítik az immunrend-

szert, ezzel segítik más kórokozók, paraziták támadását. Emellett emésztőrendszeri, szaporodási és fejlődési rendellenességeket okoznak, nagyobb mennyiségű fogyasztásuk pedig az egyed elhullásához vezethet.

A korábban dámon és mezei nyúlön végzett kutatásaink eredményei alapján, két évvel ezelőtt az Országos Magyar Vadászkamara megbízásával széles körű vizsgálatot kezdtünk meg az alföldi mezeinyúl- és őzállományok miko-

lémák, here- és méhgyulladások összefüggésbe hozhatók-e egyes mikotoxinok megjelenésével. Az őzbakvadászat időszakához igazodva, ebben a cikkünkben az őzbakokról tavaly hasonló időszakban gyűjtött mintáink elemzésének első eredményeit mutatjuk be.

A mintagyűjtést több, eltérő adottságú alföldi területen, a helyi vadgazdálkodók, hivatásos vadászok, tájegységi fővadászok segítségével végeztük 2021. április 15. és június 6. között.

gét. Feljegyeztük az agancs jellemzőit, az esetleges elváltozások, rendellenességek jeleit. Emellett a laboratóriumi feldolgozások céljára vér-, vese-, máj-, izom-, here-, valamint gyomor- és végbéltartalom-mintát vettünk. Az elemzések során öt mikotoxin (Aflatoxin, T2, DON, Zearalenon és Fumonizin B1), valamint három nemi hormon: az E2 (ösztrogének), a progeszteron és a tesztoszteron koncentrációját határoztuk meg. A hereszövetmintákon vizsgáltuk a spermiumok

lentős különbségek voltak nemcsak a területek között, de a vadászterületen belül is. Ez azt jelenti, hogy a viszonylag kicsi, néhány száz hektáros mozgáskörzettel rendelkező őzbakok a vadgazdálkodási egység különböző adottságú területein nagyon különböző mikotoxin-mennyiségnek vannak kitéve.

Bizonyítottuk tehát, hogy a mikotoxinok szinte minden egyed szervezetében jelen vannak. A következő kérdés az, hogy található-e összefüggés

Kezdődő agancstő-rendellenességek őzbak trófeákon (Fotók: Beke Andor)

toxin okozta esetleges problémáinak feltárására. Jelenleg a célunk az általános tájékozódás a mikotoxinok előfordulásának mértékéről a vadfajokban. Emellett ellenőrizzük azt az alapfeltételezésünket, miszerint a gyakorlatban széles körben „agancstőrothadásnak” nevezett agancstőgyulladás és egyéb agancsfelrakási rendellenességek, valamint a szaporodási prob-

A program szervezésében a vadászkamara központi és területi munkatársai vállaltak országnézet. Segítségüket ezúton is köszönjük. A mintaterületeken kiterjedt mintagyűjtést végeztünk. Összesen 22 bakról gyűjtöttünk értékelhető adatokat. Felvettük az elejtett őzbakok szokásos paramétereit: a testtömeget, a becsült kort, a kondíciót, a vese, vesezsír és a máj töme-

mennyiségét és a Leydig-sejtek sűrűségét, amelyek a tesztoszteron termeléséért felelősek.

Eredményeink szerint mind az öt vizsgált mikotoxint ki tudtuk mutatni az őzek szervezetéből az összes vizsgálati területen. A mikotoxinszintek általában alacsonyak voltak, az étel- és víz- biztonsági határt meg sem közelítették. Ugyanakkor a mikotoxinszintekben je-

a mikotoxin-koncentrációk és az agancs-rendellenességek között. Ennek eldöntésére a mintában szereplő egyedeket két csoportra osztottuk. Az első csoportba az a 14 „normális bak” tartozott, amelyeknél nem találtunk semmilyen agancs-rendellenességet, szabályos agancsot raktak föl, és nem volt semmilyen agancstő-elváltozásuk. A másik csoportba a „torz agancsú

KLÉP SÁNDOR

bakok" közé nyolc egyed került, amelyeknél valamilyen rendellenesség volt tapasztalható, azaz aszimmetriát találtunk a két szár között, ághiányos volt, vagy agancstő-rendellenességet, gyulladást láttunk. A két csoport értékeit hasonlítottuk össze. Mivel a másodlagos nemi jelegek kialakulásában, így az agancsfelrakásban és a spermiumtermelésben is a tesztoszteronnak meghatározó szabályozószerepe van, ezért elsősorban a tesztoszteronszintet és a tesztoszteront termelő Leydig-sejtek fejlődési állapotát vizsgáltuk. Ezt hasonlítottuk össze a spermiumok mennyiségével. Mind a Leydig-sejtek, mind a spermiumok mennyiségét 0–3-ig osztályoztuk, ahol a 0 a teljes hiányt, a 3 pedig a nemzőképességnek megfelelő szintet jelentette. (Megjegyzendő, hogy mivel még a párzási időszak előtt vagyunk, nem szükséges a nagy mennyiségű spermium jelenléte, ugyanakkor a fejlődési állapotot ezek a mutatók jól jellemzik.) A mikotoxinok közül a Zearalenon koncentrációját vizsgáltuk. A Zearalenon ugyanis, számos vizsgálat bizonyága szerint, a finoman kiegyensúlyozott hormonszintekbe beavatkozva csökkenteni tudja a tesztoszteronszintet, s ezáltal rontja a szaporodási mutatókat.

Bár az alacsony elemszámok és a nagy egyedi eltérések (szórás) miatt az egyes mutatókban látható különbségek egyszerű matematikai statisztikai próbával nem támaszthatók alá, meglehetősen világos tendenciát lehetett kimutatni. Mind a spermiumok, mind a Leydig-sejtek átlagos mennyisége alacsonyabb, mintegy kétharmada volt a „torz” agancsú csoportban a „normálishoz” képest. Hasonló a helyzet a tesztoszteronszintekben is. A legnagyobb, az átlag 1,5–3-szorosát elérő koncentrációkat a „normális” csoportban mértük. A normális csoportba tartozó egyedek átlagos Zearalenon-szintje mintegy 62 százaléka a „torz” csoport átlagának. (Itt a t-próba értéke a szignifikancia határán van.)

Mindezek alapján tehát úgy látjuk, hogy a mikotoxinok jelenlétével és káros hatásaival szinte mindenütt számolnunk kell. Kezdeti feltételezésünknek megfelelően a mikotoxinok, jelen vizsgálatban a Zearalenon és az agancs-rendellenességek között összefüggés lehet. (Az

agancsépítés rendkívül összetett élettani folyamat, amire feltételezhetően más mikotoxinoknak is lehet hatása, de ennek tisztázása még a jövő feladata.) A most bemutatott eredményekből viszont látszik, hogy a magasabb Zearalenon-szint megzavarhatja a nemi működést, csökken a spermiumszám, tehát a termékenyítőképesség is romolhat. A csökkent tesztoszteronszint nemcsak az agancsfelrakásra lehet hatással, hanem – mivel a tesztoszteron egy szervező, koordináló hormon, aminek a másodlagos nemi jelegekben számos más helyen is jelentkezhet a hatása – pl. viselkedési zavarok is mutatkozhatnak. Csökkenhet a bakok agresszivitása, ami a territórium foglalásánál és védelmezésénél jelenthet hátrányt. Az ilyen egyedeknek zavart, csökkent intenzitású lehet a szaporodási viselkedése, az „udvarlása” is. Ezek a jelenségek a szaporítóképességük további romlását okozhatják.

Bár még nagyon a kutatások elején tartunk, annyit már most is leszűrhetünk, hogy a mikotoxinok vadgazdálkodási hatásaira érdemes odafigyelni. A gyakorlat, a kezelés szempontjából a legfontosabb kérdés az, hogyan lehetne kivédeni a mikotoxinok felvételét. Ennek a legegyszerűbb megoldása az lenne, ha megtalálnánk a mikotoxinforrásokat a táplálékban, és igyekeznénk ezeket kiváltani vagy kiküszöbölni. Ahogy azt az őztáplálék összetételének korábbi vizsgálataiból tudjuk, az egyes egyedek a mozgáskörzeten belül néhány tápláléktípusra specializálódnak, tehát az egyedek közti különbségek a mikotoxinszintekben nemcsak a terület adottságaitól, hanem az egyed táplálékválasztásától is függhetnek. A jelen vizsgálatban a kérdést a gyomor- és végbéltartalom-minták elemzése után tudjuk pontosabban megválaszolni. Reményeink szerint ezek megfelelő támpontul fognak szolgálni a mikotoxinforrások feltárásához is. Egyes területeken elővizsgálatként végzett takarmányanalízis szerint a fent említett, kiemelten a kukorica-tartalmú takarmányok (törtszem, csöves kukorica, kukoricaszilázs) lehetnek a fő gyanúsítottak, mert magas mikotoxinszinteket mértünk bennük. Korábban kezdett, ám most is folyó dámszarvas-vizsgálatunkban a takarmány bevizsgálásával és a mérgezett takarmányok kietetésének megszüntetésével jelentős javulásokat tudtak elérni a kutatásban részt vevő vadgazdálkodók.

Már most is leszűrhetjük, hogy a mikotoxinok vadgazdálkodási hatásaira érdemes odafigyelni

Vizsgálatainkat a vadászkamara támogatásával ebben az évben is folytatjuk. Reméljük, hogy a nagyobb elemszámú mintán végzett elemzések egyértelműbb és pontosabb eredményt fognak adni a mikotoxinok összetett hatásainak tisztázásához. A későbbiekben folyamatosan be fogunk számolni a suták és a mezei nyulak szaporodásával foglalkozó kutatásaink eredményeiről is. Ezeket legalább annyira fontosnak tartjuk, mint a bakok vizsgálatát, hiszen az állományok dinamikáját alapvetően a nőstények egészségi állapota, szaporítóképessége határozza meg. Természetesen a kutatási feladatokkal párhuzamosan keressük azokat a megoldásokat is, amelyekkel a mikotoxinnal szennyezett takarmányokat mellőzni lehetne. Azt már most is jó szívvel tanácsoljuk minden vadgazdálkodónak, hogy a kiegészítő takarmányozás során csak mikotoxinokra bevizsgált, biztonságos takarmányokat etessen, illetve figyeljen oda ezek tárolására is, hiszen a penészek és a mikotoxinok a tárolás során is megjelenhetnek.

Mindemellett célszerű lenne minden vadgazdálkodónak néhány egyszerű kiegészítő vizsgálatot végezni a trófeabírálat során, amellyel az esetleges agancs-rendellenességek kialakulását már a kezdeti fázisban észlelni lehetne. A kutatás jelen fázisában, néhány tucat trófea vizsgálatából úgy sejtjük, hogy az agancstő-rendellenesség sokkal gyakrabban fordul elő az őzállományokban, mint azt a szokásos megfigyelésekből gondoltuk. A kiterjedtebb vizsgálatokból az agancstő-rendellenesség és az ennek következtében fellépő torz agancsfelrakás, valamint a járulékos szaporodási viselkedési zavarok tényleges gyakoriságára és elterjedésére lehetne következtetni. Minden, az adatfelvételbe bekapcsolódni szándékozó vadgazdálkodónak szívesen küldünk trófeabírálat-kiegészítő adatlapot. További információval a laszlo.szemethy@gmail.com e-mail-címen vagy a +36-30/474-6733-as telefonszámon és a vadászkamara központjában is készséggel állunk rendelkezésre.

Dr. Szemethy László PTE Biológiai Intézet,
Lakatos István AM tájegységi fővadász,
dr. Sükösd Farkas SZTE Patológiai Intézet,
Márkus Rita PTE Biológiai Intézet,
dr. Szőke Zsuzsanna MATE MBK